

Discurs cun il psicolog Carlo Strenger

Respectar las temas da tschels

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Da zercladur han votantas e votants dals stadis da l'Uniu europeica (UE) elegi lur represchentaziun parlamentara a Strassburg.** Ils commentaris han cunzunt punctuà ils progress da la dretga extrema. Il schurnalist Pierre Heumann ha discutà ils resultats cun il publicist Carlo Strenger (*1958 a Basilea), docent da psicologia e filosofia a l'Universitad da Tel Aviv, la segunda citad da l'Israel che ha uffizialmain num «Tel Aviv-Jafa». I suonda la quintessenza da sias decleraziuns.

Cosmopolits e populists

Ils resultats n'han «betg propi» surprais il psicolog: «Ins stueva spetgar ils gudogns da las fracziuns eurofobas e da la vart dretga. Il naziunalissem populist ha dà enavos ina vusch e lur luschezza a blers umans da las classas socialas ed economicas flaivlas (...). (...) La vita da 70% da la populaziun ha lieu aifer in radius da 24 km [en media], e quai da la tgina a la fossa (...). Gia daditg ha lezza glied l'impressiun da vegnir in termagl per forzas ch'ins na possa tuttina betg influenzer. Ins sa senta perquai umilià (...). – Umilià da la regenza? – Na be da lezza (...), mabain era d'intellectuals fitg mobils e d'aut nivel che pledan bain englais (...). Tschels èn rentads vi da lur lieu d'origin e na lessan che quest sa midia. Ils cosmopolits na vegnan betg a broc cun quels. Perquai datti adina puspè divergenzas tranter ils cosmopolits e quels ch'èn attachads a la patria. Quai è in dals conflicts centrals da noss temp (...). Ils Verds

s'occupan dapli da schliar problems da l'ambient local; perquai recaltgan els meglier tar elecziuns (...). Ils cosmopolits ston adina sa dumandar sche lur at-

gnas prestaziuns tanschian. Quai po manar ad anguschas (...). Jau [sco publicist] vi mussar ch'igl è fitg cumplitgà da viver sco liberal cosmopolitic, perquai ch'ins

sa dumonda adina sche quai ch'ins fa haja in senn.» Strenger ha scrit in essai intitulà apunta: «The Fear of Insignificance» («La tema da nun avair nagin senn»).

El punctuescha: «Nus basegnain experts ed elites per che nossa societad funcziunia.

Respectar las anguschas

Il manco da l'elita liberala è ch'ella na sa betg dar d'enclerger sias missivas ed enconuschentschas a la populaziun (...). Bliers sa sentan smanatschads da tendenzas da globalisaziun sco l'UE, per exempel la figura quasi proverbiala dal toler polonais blier pli favuraivel che ses colleg englais (...). Lezzas anguschas nunfundadas derivan mo dal patratg che la globalisaziun disfetschia il dachasa, sia cultura omogena e la medema cretta (...). L'elita duess tadlar e dialogar cun glied d'autra opiniun politica. Gist ils umans pli cultivads e privilegiads sto respectar las anguschas. En l'Europa continentala ston ins ponderar quants fugitivs ch'ella possa integrar senza che la societad saja propi surchargiada (...). Lez problem na pon ins betg resolver senza il militar. Durant settanta onns ha l'Europa sa disada da transmitter als USA ses quitads da segirezza. Quai na va oz betg pli. I vul in'armada pronta ad ina resposta per sa dustar cunter privels che pudessan pervenir en ils proxims decennis.» Dapi passa ventg onns scriva Strenger «columnas per 'Haarez', la gasetta sanestra liberala da l'Israel (...). El crititgescha vehementain la politica coloniala israeliana ch'el resguarda sco moralmain e politicamain privlusa per il pajais» (Carlo Strenger – Wikipedia).

Funtauna: Intervista da Carlo Strenger en il magazin «Tachles», 14 da fanadur 2019, JM Jüdische Medien AG, Turitg, pp. 16-17.

Carlo Strenger, il psicolog.